

Aan den verlaten vijver

Jan Greshoff

bron

Jan Greshoff, *Aan den verlaten vijver*. Meindert Boogaerdt jun., Zeist 1909

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/gres002aand01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

Alles Sinnliche lässt sich doch als Symbol von etwas Geistigem fassen.
GUSTAV-THEODOR FECHNER.

En dikwijls, als ik na het einden van den dag aan den verlaten vijver zat en het mijmerende maanlicht den wijden nacht eene geheimzinnig-schoone beking gaf, kwam eene ongekende droefheid langzaam over mij en dan strekte ik mijne handen uit naar dat geluk - vèr als mijne droomen en éven wonderlijk - geluk, dat ik wist en niet kende....

ATY BRUNT.

Opdracht aan Aty.

*De menschen zeggen jeugd is spelenstijd;
De gouden dagen zijn het van den lach...
Ach, liefste, in een jeugd wordt meer geschreid
Dan ik den menschen zingend zeggen mag.*

*De breede rust-in-stilte ligt gebreid
Al over 't land bij 't einden van den dag:
Slechts die mensch vindt een vreugde, lang-verbeid
En wijs, die 't ende van het leven zag...*

*De jeugd is tijd van anstig-pijnend pogen,
Van stagen strijd en wissling van gebeden...
De jeugd is tijd van schoone waan en logen...*

*De herfst is rijker dan de lente, kind,
Draagt dieper kleur en rijper heerlijkheden...
Ik weet dat gij den herfsttijd zeer bemint.*

Zingende Weemoed.

Zijt gij verwonderd wijl bij vreugdig zingen
Een zoete droefheid om gegane dingen
Mij met zich voert langs mijmerende erinnringswegen?
Ach, dichters plegen
Bij 't komen van een jong-geboren vreugd'
't Eéns-wrang-geproefde leed, dat hen nog heugt,
Te zaamlen; en 't is door den tijd verzacht,
Verinnigd: o, 't is àl een schoon verdriet dat lacht.
En onze nieuwe en ongekende blijdschap is
De teerste lach van de oude en lieve droefenis...

Zijt gij verwonderd, zingend kind,
Dat dus een dichter treurenis in vreugde mint...?

De Verlaten Haardstede.

Ik heb u nooit gezien, ik ken u niet,
Uwe oogen noch de lijn van uw gelaat...
Hoe dan dat gij zoo door mijn denken gaat
En wekt dit nieuw en nooit-gepeinsd verdriet?

Zij, die ik met gekozen namen noem,
Was toen een stille, leed-bezwaarde vrouw:
Haar oog was als een uitgegloorde schouw,
Haar bleeke hand een slap-verflenste bloem
Op donker-diep fluweel en haar gebaar
Gelijk een zwerver, die een herberg zoekt
En, uitgeput, niet vindt. Als een gevloekt
Geheim droeg ze in zich 't leed van u en haar,
Dat zij te komen wist... Toen moest gij gaan...
Ik heb u nooit gezien, ik ken u niet.
En toch, en toch voor u dit smartlijk lied:
Ik heb mij willig met ùw leed belâen.

Dankliedje.

Voor W.L. Penning Jr.

Dit is mij de bekoring van den nacht,
Dat hij zijn duisterheid met stilte's kleed
Omhangt, dat blank is zonder kreuk of vouw.
En zóó uw zingend leven, dat zich zacht,
Ontroerd tot me overbuigt... En ik vergeet
Al treurigheid: de vroege, droeve dauw
Blijft in geen open kelk tot de avondtijd...
Gij zijt gelijk de stilte, die ik min
In nacht en scheemringsterven: klare rust
Heeft mij ùw levensavond rijk bereid...
Schoon leven, dat tot lichter dag-begin
Heengaand, vóór de uittocht mij het voorhoofd kust.

Bij een Antiek-Porceleinen Kom.

J'ai dans mon coeur fleuri
 (Chante, rossignol, chante si je ris!)
 J'ai dans mon coeur joli,
 Lireli, ma mie.

CATULLE MENDÈS.

Dit moet een vreugdig kunstnaar zijn geweest,
 Een zomerhemel-blijde geest,
 Een die het liedren-rijke leve' aanbidt,
 Die zóó een zuiver wit
 Met perlemoeren glansen wist doen leven;
 Een die door kleuren-tintelende dreven
 Een speelsch en dartel wijsje fluit
 Wijn hij op zoeten weg is naar zijn bruid;
 Een die de nooit genoeg genoten schat
 Van kleur en mengeling-van-kleur langs 't pad
 Ter schoonheid in een enkele tint
 Weet te verteedren; en hij vindt
 Dit kleurenrijke wit dat kleurloos is:
 O, 't is een wijze en levensblijde geest gewis!

Bij een Antiek-Kristallen Bokaal.

Aan Mevrouw C. Brunt.

O, ongemeene zuiverheden
Van dit kristal;
Hoe langs uw licht dags glansen gleden
In snelle' en blijden schitterval.

Zoo glijden 's levens vreugdigheden,
Mèt eigen licht,
Sâam tot verblijde licht-gebeden:
Een glimlach langs een lief gezicht...

Het Oude Klokje.

Jaime tout ce qui va finir,
Ce qui défaille et ce qui tombe.

GRÉGOIRE LE ROY.

Ik heb zoeven overdacht
Hoe eindloos-vele scheemrende uren,
Dit klokje wegsloeg in den nacht.
Ik heb zoeven overdacht
Binnen wat smartbehangen muren,
't Zijn zuivren uurslag heeft gebracht.

Ik heb zoeven stil geschreid....
Deze oude klok moet ik beminnen
Als het onsterflijk hart der tijd.
Ik heb zoeven stil geschreid....
Straks gaat zijn zilvren stem beginnen,
Ik heb zijn wijsheid lang verbeid.

De liefde, kind, zal eindlijk gaan:
Wij zullen zonder tranen scheiden.
Ook dien dag zal mijn klok verslaan....
De liefde, kind, zal eindlijk gaan,
Ook wij, wij moe-verdoolden, beiden....
Dan zal mijn klok voor àndren slaan.

Bij een Vernis-Mou van David Bautz.

Voor dien schilder.

Dit is de maan, die over 't water lacht
In zilvren glanzen...
De mane glimlacht over 't water,
Een zuivre droefheid uit.

Dit is de maan, die lichten toover bracht
In zilvren glanzen.
Een klare spiegel is het water,
Een stil geheim deze oude schuit...

Nu zingt de maan een eeuwenoude klacht
In zilvren glanzen;
En spreidt den sluier over 't water
Van de verdronken bruid...

De mijmerende maan zegt weenend-zacht
In zilvren glanzen,
Een oude wijsheid tot het water
En ik herhaal het luid:

Vriend, dichterwoord is een gezongen klacht
In zilvren glanzen,
Tot het verstilde en doove water
Om een verdronken bruid...

De Biddende Liederen.

Kom, ween niet om het zongemis,
Want schóóner dan de dagen is
De avond, die mij, dwaze, wis
Weer blijde droomen brengen zal.

En ik zal morgenochtend, kind,
De zoetste woorden, die ik vind,
Als 't jonge licht ons goud ompint,
In eindloos, ongeteld getal,

Voor u gaan schikken en u weer
Verhalen wat mij deze keer
Geopenbaard werd door het teer
Gefluister van mijn schoon gepeis...

Zoo doe ik in mijn leven mêe:
Van al wat kwam of wat verglee
Zond ik, als een gezongen bee,
U de eenvoud van een stille wijs.

De Aalmoes.

Klein kindje, dat een aalmoes lachend vroeg,
Met lieven blik en vleierig gebaartje,
Weet gij wat schat gij in uwe oogen droeg;
Weet gij hoe, goud en speelsch, een zon-blond haartje
Een rappe vreugde langs uw voorhoofd joeg?

Klein kindje, waarom 't hoofd tot mij gebeurd,
Waar véle u zagen met het brooze lachje
Van wie een weemoeds-volle vreugde speurt,
Gevangen in erinring's zilvren ragje?
Dacht gij: 'Dat zal een dichter zijn die treurt?'

En dacht ge: 'n Droeve ziel is gevensgraag,
En ras bekoord door blijheids ijlste tintje....' -
Wat waart gij schoon en heerlijk-wijs vandaag:
Gij vondt een eenzaam-droeve ziel, mijn kindje....
- 'k Geloof, dat ik ù om een aalmoes vraag! -

Verdoolden.

‘O, Mutter nimm’ dies Lied...’

RICHARD DEHMEL.

Mijne oogen zullen tot uwe oogen gaan;
Dit is een vreemd en bang-ontroerend treffen:
Gij zult mijn angstig droef-zijn niet beseffen,
Gij zult mijn zachte woorden niet verstaan.

Ik weet gij zult mij teeders niet en vragen
En slechts een traan zien in mijn schreiend oog:
Gij kent de ontroering niet die mij bewoog,
Noch ooit de blijde treurnis mijner dagen.

Wij zullen wondrend voor elkander staan,
En niet de woorden onzer liefde zeggen:
Ik zal mijn hand in uwe handen leggen,
Mijn oogen zullen tot uwe oogen gaan...

Twee zielen die elkander nooit verstonden,
En onbegrepen langs elkander gaan...
En tóch die vréemde liefde.... Alleen een traan
Omdat wij, Moeder, nooit de woorden vonden.

Jean Moréas.

Eens dat ik aan uw voeten zat
- Gij streeldet mij het willig haar -
En ik des avonds schoonheid mat
Aan 't duistren van uw oogenpaar,
Las hij met helder, dageklaar
Geluid, dat ik nu nog bewaar
Als zilveren erinringsschat,
Wat verzen uit een boekje, dat
Een Fransche Griek geschreven had.

Verdwaasd, stout liedje, dat met zon
En leven een uitbundig-blij
En dartel-lachend spel begon,
Als jonge menschen in de Mei.
- O, waarom, kindje, lachtet gij?....
O, waarom ging uw handgevele
Niet van mij héén; en waarom kon
'k Niet weenen, toen 'k die weemoed won
Dien de avond om het leven spon....?

Zangenlooze Lente.

Wat is een jonge lente zonder lied?

Een boomgaard zonder ééne rijpen vrucht;
Een morgen zonder vogelen-gerucht;
Een weide zonder stralend-licht verschiet.

Een spelend kindje zonder luiden lach;
Een geurenlooze pas-ontloken bloem;
Een korve zonder bezig bij-gezoem.

Dat 'k d'us geen lente meer doorleven mag!

Feesten.

Hoe staat mijn leven in ùw lente
Als een verrukte bloesemgaard!
Een enkle vogel, naar gewente,
Die hier een rei van klanken schaaft
Tot een juweelen dans en feest:
Alzóó is mijn gebed geweest.

Hoe zal het in den herfsttijd wezen,
Zal daar een trouwe landman zijn
Om rijp-doorgloeiden oogst te lezen:
De laatste vracht bij dans en wijn
En nooit-vergeten wilde wijs
Veelstemmig-luid in lente's prijs....?

Herfstschemering.

.... ces calmes retraites qui sont comme
les antichambres de la mort...

ALBERT SAMAIN.

De schemeravond brengt in alle dingen
En om de zwijgzaam-late menschen heen
Een parelgrijs, geluidenloos geween,
Het is een avond dat geen voog'len zingen;

Het is een avond dat geen voog'len kweelen;
Daar is geen vreugdigheid ter wereld meer
En ieder peinst op 't nooit-vergeten zeer
Een moeden avond als de blaadren geelen;

Een moeden avond als de blaadren gouden
In 't oud en schamel-stervend herfst-seizoen....
Wat kan een dolend mensch dan méerder doen
Dan stil-verdroefd wat van een ander houden,

Dan stil-verdroefd eene andere ziel beminnen
En peinzen aan den winter en den nacht,
Die beide komen éér hij hen verwacht;
Of - angstig-stil een vreugdig lied beginnen?

Herfstlied.

In mensch en dingen is een vreemde ijdelheid...
Voordat zij sterven gaan aan 't einde van hun tijd
Beminnen zij, zich in een laatste levenslust,
Te tooien met het schoonst gewaad, om dan gerust
En sierlijk dood te gaan.

Zie dezen herfsttijd, kind, in diepe, rijpe kleuren
Wacht hij het einde... en loome, zoet-verzade geuren
Ompeinzen den verlaten, zangen-rijken droomer...
Is het niet alles schooner dan de luide zomer,
Nu wij ten winter gaan.

De dingen om ons en het leven zijn van goud.
Het juichend-blij-begonnen jaar wordt zinnend oud;
En wacht den dood in zwaar-doorgloeiden pracht...
Mijn kind, wij zien het en wij spreken noode en zacht
En denken aan het gáán...

Stervende Schemering.

Mijn kamer is van de avond en de stilte nu
En voor mij ligt de proef van een gedicht aan u,
Dat ik in liefde heb geschreven...,

Gij luisterdet zoo gaarne naar mijn stem en lied...
Vergat ik voor uw zang mijn droeve moeheid niet?
Was 't niet een wonder in mijn leven?

Gij gaaft een weelde mij van gouden uur aan uur;
Waart gij in 't land van schoonheid niet een rijk gebuur,
Die gaarne van zijn schat wou geven?

Mijn peinzen is van de avond en de treurnis nu
En om mij leeft een lichte mijmering aan u...
Waar is uw stem, uw zang gebleven?

En ik zit traag te peinzen aan 't nu-dooode licht,
Dat, toen ik deze strophen droomend heb gedicht
Zacht-wijdend om mijn hoofd bleef zweven.

Mijn trouwe kamer wordt stil-aan een buit des nachts:
In 't leven komt alleen de vreugde onverwachts;
De droefheid is een déél van 't leven....

Dichter's Monument.

Het is als in uw Heine-fantaisie:
De oude dichter, die zijn standbeeld zocht
In stad na stad en 't nergens vinden mocht -
Zijn monument was eene melodie.

Zijn hooge monument was 't eigen lied.
Hij ging ter Rijnreis; toen het schip voorbij
Een hooge rots voer - 't was de Lorelei -
Zong àl het volk zijn jong verdriet;

Zong àl het volk één schoon-beminden zang...
Geen die niet zong, bezield en luid; geen die
Het woord niet wist bij deze melodie...
En de oude dichter vond: hij zocht reeds lang.

Zoo ieder onzer als zijn zingend woord
Wat harten vond, die 's avonds voor zich heen
't Herhalen in een schemer-broos gewezen,
Zoodat de stilte 't en de hemel 't hoort...

Zoodat de stilte 't teeder verder draagt
Naar waar een ander, ongeweten wacht,
Die zich verwondert... En herzeft het zacht...
Wie is het die nog méér van 't leven vraagt?

Wie is het die ooit méér in 't leven kent? -
O, 't lied, dat wat verlaten harten vond,
Zich rankend om eens anders leven wond,
Dat is een dūrend, heerlijk monument.

Van Conventie tot Schepping.

Aan W.A. van Konijnenburg.

Gij die de wisseling van dag en nacht,
Het stadig gaan en komen der getijden,
In een verkláárd en wonderlijk verblijden
Ziet als de werkingen van ééne Kracht; -

Gij, die altijd den valschen schijn veracht;
Een Ridder zijt in 't streng en strak bestrijden
Van Leuge' en Waan; en wilt den weg bereiden
Voor hem, die wáárlijk naar de Schoonheid tracht; -

Gij, die God's wetten, onomstootlijk vast:
De Waarheid, zoekt en die alleenlijk wil;
In 't licht van Uw geloof de dingen stil
En reiner glanzen ziet, hoog-boven tijd
En dood in 't zilvren licht der eeuwigheid;
Weet Gij, hoe ik naar deze Schoonheid tást...?

Xavier Privas.

Privas, Uw luid-gezongen, juichend woord
 Om stagen arbeids sterke heerlijkheid
 Heeft mij, door schooner droom na droom bekoord,
 Gewèkt en tot een nieuwe vreugd geleid....

Of... is dit óók een droom, die lichter gloort,
 Gelijk de morgen van dien god-gewijd'
 En schóónsten dag, als niets de blijheid stoort
 Om dát geluk, dat ieder ééns verbeidt....?

Een vaag-omschenen landstreek met een meer
 Waar glansen zoet een zilver peinzen dichten:
 Daar schreit een moede vogel... hoor... en wéér...

Van verre komen late mannen aan
 Met spade en zeis.... En over àlles lichten
 Klaar-gouden vreugden als zij lachen gaan:

‘Si tu veux être libre et fort
 Travaille....’

Ballade.

J'ai cherché trente ans, mes soeurs,
Et mes pieds sont las
Il était partout, mes soeurs
Et n'existe pas....

'k Heb dertig jaar vergeefs gezocht';
Wanneer ik dit moet fluistren, kind,
Maak u dan op tot uwen tocht,
Zoo waarlijk als gij mij bemint.

Dan zal ik dertig jaren lang
U wachten voor ik sterven ga,
Tot troost mijn angst-doorpijnden zang
En - eindelijk verlossing nà?

Ach, als ge een morgen komen zult
Dan wilt gij moeizaam spreken gaan:
'Ik heb ondulbaar leed geduld.
Ik heb geleden voor... een waan.'

Dan weet ik wat het einden is:
Dat daar voor òns geen eind zal zijn,
Maar eindeloosheid van gemis
En eindeloosheid van wrange pijn.

‘Wij hebben beiden lang gezocht:
Beî dertig jaar, en - vonden niet....
En tòch.... op onzen laatsten tocht
Ten dood, vond ik een láátste lied....’

L'heure est triste enfin, mes soeurs,
Otez vos sandales,
Le soir meurt aussi, mes soeurs
Et mon âme a mal....

De Zieltoging.

Dan toog de nachtwind aan en treurde een oud lied door het hoog-ruischend
geboomte, terwijl vóór mij, op maanhelle paden, het dorre loof, licht
ritselend, als een fluistering vergeleed...

HENRI VAN BOOVEN.

En de oude avond wankelt naar den nacht,
Een late glans om het gebogen hoofd...
Wat schat aan schoon had hem de dag beloofd!
Wat had zijn korten levensduur gebracht?

Hij klopte aan mijn donker-blinde raam.
Ik zag niet op... ik hoorde 't kloppen niet...
Toen riep hij stamelend mijn trouwen naam.
Ik zag niet op... ik zong een eenzaam lied...

Zoo is dan de avond vóór mijn deur gestorven...
De dood had hem zijn laatsten glans ontroofd.
Ik had de vreugd' van nieuwen zang verworven,
Die was een zilvren glans om mijn blij hoofd.

En toen ik eindelijk laat naar buiten trad
Al peinzende om de zoetheid van één Naam,
Lag daar op het verlaten-duister pad
De schoon-dooide avond bij mijn lichtloos raam.

'k Heb hem, die ik zeer heb liefgehad,
Gelegd in 't zeker graf van middernacht.
Den zuivren glans die ik door 't lied bezat,
Heb ik om zijn bemind dood hoofd gedacht...

Geen jongere avond heb ik zóó bemind.
Géén meer zocht moeizaam mijn gesloten stede...

Gij weent om 't einde van dees avond, kind?
Zoo is uw traan een reeds-verhoorde bede...

Kerkgalmen.

Il n'y a pas d'autre Réalité que Dieu. Il n'y a pas d'autre Vérité que Dieu.

Il n'y a pas d'autre Beauté que Dieu.

JOSÉPHIN PÉLADAN.

Tot een verlaten Feestganger, die de beklemming der avondlijk-stille en uitgestorven straten ontvluchtte in het noodend-open portaal eener schemerig-verlichte kerk spreekt aldus eene Stem:

DE STEM.

O, zoek het Leven op de straten niet:

Ga niet als schaamle beedlaar tot de menschen.

DE FEESTGANGER.

Mag ik dan niet wat zoete stemmen wenschen,

Om mij saamzingend tot een wiegend lied?

DE STEM.

De dingen, die u mēnschen zullen geven

Zijn goud van glans en nochtands vederlicht.

DE FEESTGANGER.

Dat gulden spel, 't is zoet als een gedicht,
Verliefd en dertel, 'n vreugde in mijn leven.

DE STEM.

O, wendt u van die purpren verten af,
Die lokken met een wilden brand der lusten.

DE FEESTGANGER.

En wenden 't roer van die begeerde kusten?
En koersen naar de reede van het graf?

DE STEM.

O, zoek de stilte en 't geluk in 't peizen
Aanschouw den zilvren brand in de eigen ziel.

DE FEESTGANGER.

Is hij niet vreugdig, wien geen ding geviel
Dan luiden lach en klaar-gezongen wijzen?

DE STEM.

Dat is de Vreugde niet, noch het Geluk:
Dat zal niet dan een poovre wijle duren.

DE FEESTGANGER.

Maar zijn dit dan de blijvend-schoone uren,
Als ik mij buig in leed's beladen juk?

DE STEM.

Daar zal geen zwaar te dragen droefheid zijn,
Noch 't maneschijnsel van doorlichte tranen.

DE FEESTGANGER.

O, waarheen voeren uwe stille lanen?..
Welk zuiver beeld grift uw gerust burein?..

DE STEM.

Mijn weg voert tot een liefde in eeuwigheden.
Ik beeld u de armoe van des waereld's waan.

DE FEESTGANGER.

Maar ik wil liever schóóner wegen gaan,
Langs rijker bloem-betooide paden treden.

DE STEM.

Waar eindden zij die overmoedig lachten? -
Volg mij in een devote pelgrimswâ!

DE FEESTGANGER

(na lang, nadenkend poozen).

Ons scheiden breede waatren van gedachten,
Welke ik niet overzwemmen kan: ik gà...

DE STEM.

Gij gaat? En zoete vreugden zijn u nâ;
Gij gaat, nu open poorten noodend wachten?

DE FEESTGANGER.

Ik ga, ik min de wisseling te zeer
Van kleur en klank en pralend-rijk bewegen.

DE STEM

(na een wijle).

Gij zult ééns kóme' in *Liefde's* gouden zegen:
Wij zullen zingen: keer en tegenkeer.

DE FEESTGANGER.

Dan zal ik zéker komen: in mijn handen
Een blanke kaars, in 't oog een goddlijk licht.

DE STEM.

Ja, kôm; mijn stem zal dàn om uw gezicht
Een eeuwig, wijdend aureool doen branden.

Gesprek in de Schemering.

PIERRE.

C'est alors que nous avons entendu la musique, les cloches, les oiseaux, la mer, le monde entier.

ANNE.

Et que nous avons vu le paradis.

PIERRE.

Oui, le jardin tout en fleurs.

CHARLES VAN LERBERGHE.

*Dialogi Personae: De Jonge Man.
De Jonge Vrouw.*

DE JONGE MAN.

Wat zei mij deze stille, grijze dag,
Die niet het helle goudmerk van de zon
Gebrand droeg in 't gelaat, zooals een kus,
Die gij mij in één purpren nacht van liefde,
Op de open mond gelijk een vlamme ontstaakt?
Wat zei mij deze teeromsluierde avond,
Mij, die van liefde leef en die de minstreel
Aan hartstochts feestlijk vorstenhof mag zijn?
Mij, die de zanger ben van die te zaam
Hoog op den heeten houtmijt van de passie
Schoon branden in een donker-rossen gloed;

Wat is de stilte mij, dit stervend licht;
 Wat zegt die blééke glans om uw gelaat;
 Wat duidt dit moe gebaar, die verre blik?

Gij mint mij niet; gij mint uw droomen méér
 Dan mij en méér uw peinzen in den avond.
 Want waarom werpt gij niet uw kleedren af,
 En doet in flonker-felle blankheid branden
 Uw naakt en bevend lijf en strooit bedwelming
 Rondom ons hoofd, die in uw zwoele haren
 Als weelderige wierookgeur blijft broeien...
 O, waarom opent gij de poorten van
 Uwe oogen niet tot eenen weidschen uitgang
 Voor de ongetemde rossen uwer lust?
 O, waarom drukt gij die doorgloeide zachtheid
 Van uwe borsten niet wild tegen mij?
 Waarom...

Wat wil mij dan die stilte brengen?
 Wat is mij dorstige die leege kelk?

DE JONGE VROUW.

Gij weet hoe 'k u bemin en hoe aldus
 Mijn lijf altijd uw schoon bezit zal zijn,
 Dat gij in hooge blijdschap moet ontvangen,
 Gelijk ik 't u in vreemde vreugden geef...
 Maar toch: niet zóó... niet nú... zie in mijn oog
 Hoe daar de wijkaars van een stil geluk
 Te branden is gezet door vrome liefde,
 Die uw gelaat en de avond teer beglanst...
 Voel hoe mijn stille hand zacht wordt doortrild
 Door vreemd-verre muziek, die 'k éven hoor...

Gij óók?... O, luister... ginds... heel ver, heel broos...
In mijne ziel rust nu de kalme wijdheid
Der vér-gespreide landen en een liefde,
O breed geluk, die uitgespiegeld straalt
Tot aan de glorie van een licht verschiet...
En gij; neem nu mijn handen saam in de uwe,
Zie mij een wijle in 't zoet-gezaligd oog,
Spreek nu met teer geluid uw diepste woorden...
En zeg nu nog eens, hóe gij mij bemint...

DE JONGE MAN

(peinzend).

En gij: neem nu mijn handen saam in de uwe
En lezen we in elkanders mijmrende oogen
Een ongezongen lofzang tot het rijk
En zuiver-zacht geluk van 't leven zónder
Verlange' in een kristallen avonduur.

DE JONGE VROUW.

Ja zoo... en zie: een ster... een traan... ik wéén...

Een Afscheid.

*Dialogi Personae: De Droomer.
De Levensblijde, Jonge Vrouw.*

Een vrij-ruime kamer, met een donker, rustig-effen behang. Langs twee wanden een breede, gordijnlooze boekenkast; aan de derde hangen, ter weerszijden van den schoorsteen, waarop een antiek klokje een hooge somber-bronzen kandelaar en een diep-groene vaas van Lanooy: links de lithographie 'Het Park' van Willem van Konijnenburg, rechts een reproductie van Vermeer's 'Brieflezend Meisje'. In het midden van het vertrek staat een schrijftafel met een portret en eenige boeken. De vierde wand wordt in beslag genomen door een hoog, licht raam, dat uitziet op den veelkleurigen bloei der jonge zomerlanden.

De Droomer zit voor zijn schrijftafel, de Jonge Vrouw staat tegen den raamlijst geleund en ziet telkens verlangend uit naar de lachbelovende heerlijkheid buiten.

DE DROOMER.

Moet dit het àl-te-vroeg beëinden zijn?
Zal ik na nu nooit meer de brooze lijn
Van uw gebaar bewondren, als gij mij
De hand teer-troostend op het voorhoofd lei?
Een stillen peinzere, die bij 't koozend licht
Van kaarsen 't leven droomde als een gedicht,
Met zoete, streelend-lieve klank en rijm,
Dooraâmd met landelijken geur van thijm.

Of hagedoorn of bange nacht-sileen,
Zult gij dat schijnsel nemen, om 't geweene
Der klachtloos-stomme duisternis zijn deel
Voor altijd te doen zijn..?

Die verre veël

Die 's avonds door mijn open raam zijn klacht,
Die ik toen niet verstond, omdat ik dacht
Dat mijn verreind geluk altijd zou duren,
Zond, sprak mij dus van zeer-nabijë uren,
Als mijne ziel haar tranenloos verdriet
Om de eenzaamheid zou schreien tot 't verschiet
Van hopeloze lichtverlatenheid;
Sprak dus van wat ik nimmer heb verbeid:
't Alleen-zijn met mijn vreugd-gevloden lied...
O, waarom... liefste... waarom... blijft gij niet...

DE JONGE VROUW.

Wel was het in uw weeke stilten goed;
Wel was de streeling uwer minnende oogen
Een zachte zaligheid om mijn gemoed;
Wel wist uw woord mijn tranen teer te drogen;

Wel was het leven in uw schaduw zoet;
Wel heb ik zwijgende eerbeid voor uw hoogen,
Gerusten ernst... O, dat ik vragen moet:
'Is in uw boeken zuivering van logen?'

Ik was een kind, mijn vrome moeder placht,
Mij voor te lezen uit een wijs-gedacht
En heilig boek: 'k heb nooit ontroerd geschreid...

Wanneer ik 's zomers in het zon-goud zat
Te peinzen naar der bloemen blijden schat
Of naar een luiden vink, heb ik geschreid...

DE DROMER.

Bij mij zult gij, ge zeide 't goed en juist
In 't stil vertrek, waar mijmrend vrede huist,
Geen luiden lach, noch helder-zingend spel
Of dartling vinden... maar... geluk toch wel:
Een wijs en woordenloos geluk, mijn kind...
O, als mijn zilver peinzen u omspint
Met schemer-ijle kleedren! In den nacht
Een parel-blanke bruid van 't fluister-zacht
Geluk, zóó zijt gij dan: een droom, een dróóm...
Gà niet... gij zoekt vergeefs... Hier vindt gij vroom
En mede ontroèrend leven in de wijsheid
Van zoo menig oud schriftuur... Tot in uw grijsheid,
Die dan een durend feest van zomerlicht
Zal zijn, wil een vergeten, oud gedicht
Uw lieve, licht-beminde hoofd omzingen...
De lente, die gij mint, de gouden dingen

Des zomers en de stervensreede pracht
Der herfsten gáán, U blijft de bleeke klacht
Om de onstandvastigheid van 's levens lust; -
Maar wat in schoon-gedachte boeken rust,
Is droevig soms, maar blijvend evenzeer:
Het Eeuwige... Dwaas kind, wat wenscht gij méér?...

DE JONGE VROUW.

O, als de morgen komt en vooglenslag
Bezingt het goud-omkranste dag-gelaat,
Dat stil-verwonderd even lachen gaat,
Wijl het zoo luid-bejuicht ontwaken mag; -

O, als de volle vreugde van den dag,
Hoog boven over mij gekoepeld staat,
Wanneer de zon haar gulden vleugels slaat:
Tegen de blauwe lucht een schittrend rag; -

O, als de fulpen scheemring tot mij glijdt
 En fluistert aan mijn grage oog een wijs:
 Ballade van den dood, liefde die lijdt...; -

O, als de nacht...
 Altijde wisseling,
 Doe 'k wel beléven! Vreugde en blij-gepeis
 Wil 'k vinden in de schoonheid van een ding..!

DE DROOMER.

Zoo ga dan kind... Maar wéét uw blijde weg; -
 Die éérs't nog leidt langs menig geurge heg
 En bloemen-overlachen zomerland,
 Dien gij wilt gaan: uw leven in de hand,
 Om 't aan de schoone èn arme tijdelijkheid
 Van de natuur, die om U ligt gebreid,
 Een onbegrijpelijke pracht voor ù,
 Te geven; - voert u tot een schamper-schuw
 En schaars beschenen land van droefenis...
 Wanneer de bloemkrans aan 't verdorren is,

Die de bedreven vingren van den Waan
 U vleiden om het lach-verlangend hoofd,
 Dán wordt het gouden licht langzaam gedoofd;
 De haag verliest haar droomen-rijken geur.
 En donker-dreigend grijs wordt de eenge kleur
 Van 't land en 't leven om uw angsten heen. -
 Ik heb het U zoo vaak gezegd, mijn kind
 Een schóóner wereld dan gij buiten vindt,
 Is in mijn trouwe kamer opgebouwd.
 Kind; wie de wijsheid van een Boek vertrouwd
 Zal staeg in heldre vrede en schoonheid leven.

Wart gij niet liever hier, bij mij, gebleven...?...

De Jonge Vrouw met gretige oogen, het lokkende feest van den zomer omdroomend,
 neuriet zeer-zacht Stefan George's 'Meine weisse ara', getoonzet door Conrad
 Ansoerge:

Meine weissen ara haben
 Safrangelbe kronen,
 Hintern gitter wo sie wohnen
 Nicken sie in schlanken ringen
 Ohne ruf ohne sang,
 Schlummren lang,
 Breiten niemals ihre schwingen -
 Meine weissen ara träumen
 Von den fernen dattelbäumen.